తాతయ్యా మురిపెం!

శ్రీ పురాణం సూర్యప్రకాశరావు

సుబ్బయ్య తాతయ్యని అంతా డబ్బుల తాతయ్య అని పిలుస్తూండేవాళ్ళం. బంధుకోటిలో ఎవరింట ఏ ముచ్చట జరిగినా పనిమంది చేరినప్పుడు పిల్లలంతా ఆయనకోసం గాలిస్తూండే వాళ్ళం. "సుబ్బయ్య ఇంకా రాలేదూ?" అని మాతోపాటు పెద్ద వాళ్ళు కూడా పదిమార్లు అనుకుంటూండేవాళ్ళు. ఆయన రాగానే పిల్లలందర్నీ చుట్టూ తా కూర్చోబెట్టుకుని కోటుజేబులోంచి గుప్పిళ్ళకొద్దీ చిల్లర తీసి ఎదురుగ్గా పోసుకుని మిఠాయిపంచిపెట్టినట్టుగా పిల్లలకి పంచిపెట్టేవాడు. ఆయనవున్న నాలుగు రోజులూ మాకు చిరుతిండి దండిగా పడుతూండేది. ఒక్క నిమిషం ఆయన్ని విడిచిపెట్టి వుండేవాళ్ళం కాం. ఆఖరికి భోజనందగ్గరకూడా అంతా పంతాలు పడి ఆయన చుట్టూతాకూచుని తలోముద్దా ఆయన చేత చేతిలో వేయించుకుని తింటే గాని మాకు తృప్తిగా ఉండేదికాదు. పిల్లల్తో సమానంగా ఆడుతూ పాడుతూండేవాడు. తాతయ్యదగ్గర పేకముక్కలు ఉండేవి. వాటితో గారడీలు చేస్తూండేవాడు. అమ్మమ్మదగ్గర చనువు వుండేది గాని తాతయ్య దగ్గరున్న ఆకర్షణ ఉండేదికాదు.

డబ్బుల తాతయ్యకు ఇద్దరు మగపిల్లలు, ఇద్దరు ఆడపిల్లలు పుట్టారు. ఏడాది రెండేళ్ళు పెరిగి ఇద్దరాడ పిల్లలు, ఒక మొగపిల్లవాడు పోయారు. ఇక మిగిలిందల్లా ఆఖరివాడు సూర్యనారాయణ ఒక్కడే. వాడు నాకంటె నాలుగేళ్ళు పెద్ద.

"ఒరే నీపేరేవిఁటిరా?" అని ఎవరమైనా అడుగుతే "తూల్యం" అని చెప్పేవాడు.

"అదేవిటి తాతయ్యా వాడు అలా అంటాడు?" అని తాతయ్యని అడుగుతే "చిన్నపిల్లవాడు గదట్ర పాపం. మాటలు ఇంకా బాగా రాలేదు" అనేవాడు తాతయ్య.

మామటుకు మాకు వల్లమాలిన ఆశ్చర్యం వేసేది. వాడు మాకంటె నాలుగయిదేళ్ళు పెద్దయినా తాతయ్య ఇలా గంటాడేవిఁటా అని ఆశ్చర్యపోయే వాళ్ళం.

అమ్మమ్మమటుకు ఊరుకునేదికాదు. "తాతయ్యా అలాగే అంటార్రా. గారంమప్పి అలాగే వాడ్నిపాడు చేస్తున్నారు. వాడికి ఒక్క మాటే ఏవిఁటి. అన్ని అవలక్షణాలూ ఉన్నాయి." అనేది అమ్మమ్మ.

తాతయ్య సూర్యాన్ని ఒళ్ళోకూర్చోబెట్టుకుని "పోవే. పండులాంటి వాణ్ణి పట్టుకుని లేనిపోని పేర్లు పెడతావు. అవలక్షణాలు నీకున్నాయి. వాడికేం లేవు. కదరా బాబీ......" అంటూ ముద్దు పెట్టుకునేవాడు. సూర్యం బుగ్గలుతుడుచుకుని బుంగమూతి పెట్టుకుని అమ్మమ్మవైపు కోపంగా చూస్తూండేవాడు. తాతయ్యంటే మాకు ఎంతఅభిమానంఉన్నా ఈ విషయంలో అమ్మమ్మ చెప్పిందే నిజం అని మేం అంతా అనుకునే వాళ్ళం. సూర్యం ఏంచేసినా ఎబ్బెట్టుగా అనిపించేది. వాడు నడుస్తూంటే అటూ ఇటూ తాగినవాడిలా ఊగి పోయేవాడు. అది నడకఅని చెప్పటానికి లేకుండా పరుగు అని చెప్పటానికిలేకుండా ముందుకు పడబోయి ఆపు కున్నట్టుగా తమాషాగా నడిచేవాడు. ఆటలో పాటలో కలిసేవాడుకాడు. కలిసినా భరించలేని బాధలు పెట్టే వాడు. అందరికళ్ళల్లోనూ దుమ్ముచల్లి పారిపోయే వాడు. కళ్ళు నలుపుకుంటూ ఏడుస్తూ తాతయ్యతో పోయి ఫిర్యాదుచేస్తే ఓ అర్ధణా కాసు చేతులో పెట్టి బుజ్జగించి పంపేసేవాడు తాతయ్య. అమ్మమ్మ చెయ్యి చేసుకోబోతె తాతయ్య వాడ్ని వాటేసుకుని మాదగ్గరికి తీసుకొచ్చేసేవాడు. సూర్యం మాట్లాడుతుంటే నోటి వెంబడి చొంగ కారుతూండేది. అరిచేత్తో తుడుచుకుని ఒంటికి పూసుకునేవాడు. మాకంటె పెద్దయినా పగ లల్లా ఒంటిమీద గుడ్డయినా లేకుండా మొండిమొలతో తిరుగుతూండేవాడు. తొడుగుతే ఉంచుకునేవాడు కాడు. వాడి ప్రతిచర్యనీ మేం వింతగా గమనిస్తూండే వాళ్ళం. వాడు ఏక్షణంలో ఏపనిచేస్తాడో ఎవరికీ తెలిసేదికాదు. ఎత్తైన ప్రహరీ గోడమీంచి ఉన్నట్టుండి కింద ఇసకలో ఆడుకునే పిల్లలమీదికి ఉరికేవాడు. ఒకొక్కప్పుడు తాతయ్యజేబులో పెన్ను తీసుకుని

అరచేతులంతా సిరాపూసుకుని బుగ్గలు చరుచుకుంటూ అందర్నీ భయపెడుతూండేవాడు.

అన్నిటికంటె వాడు నీళ్ళుపోసుకునే ఘట్టం చాలా రసవత్తరంగా ఉండేది. అమ్మమ్మ తాతయ్య వాడికి తినటానికేదయినా పెట్టి మంచిమాటలాడి, బ్రతిమాలి, మెల్లగా భావిపళ్ళెం దగ్గరికి తీసుకుపోయేవారు. తీరా అక్కడిదాకా వెళ్ళింతర్వాత, శివం ఎత్తినట్టుగా బిర్రబిగుసుకుపోయి చిందుకుతొక్కి పెనుగులాడి విడిపించుకుని పారిపోయేవాడు. తాతయ్య వాడ్ని పట్టుకుని లాలిస్తూ మళ్ళీ భావిదగ్గరకు తీసుకొచ్చేవాడు. మేం పళ్ళెంచుట్టూ నిలబడి చోద్యం చూస్తూండేవాళ్ళం. నీళ్ళు పోసుకోవడమన్నది మాకు సమస్యకాదుగా మరి. అమ్మమ్మ వాడిరెక్కలు పట్టుకుని తీసుకుపోతుంటే తాతయ్య వెనకాలే తుండుగుడ్డా, సబ్బుబిళ్ళా పట్టుకుని వాళ్ళిద్దర్నీ అనుసరించే దృశ్యం ఇప్పటికీ నాకళ్ళముందు మెదల్తూంటుంది.

భావిపళ్ళెంలో వాడు వెల్లకితలాపడి కాళ్ళు తపతపా బాదుతున్నా తాతయ్య వాడ్ని గట్టిగా పట్టుకుని అలాగే ఒళ్ళంతా రుద్ది వాడి ఒళ్ళుతుడిచి వాడికి బట్టలుతొడిగి ఆ తతంగం పూర్తయేసరికి తాతయ్యకీ, అమ్మమ్మకీ ముఖాలు కందిపోయి నానా హైరానా అయి శోషవచ్చినంత పనయేది. అప్పుడప్పుడు సూర్యాన్ని ఏ చెట్టుకో పుట్టకో తాడుపెట్టి కట్టేసి మరీ నీళ్ళు పోస్తూండేవాళ్ళు కూడాను. ఈ విషయంలో మటుకు తాతయ్య బాధ్యతంతా అమ్మమ్మ మీద వదిలిపెట్టేసేవాడు. ఆవిడ నయానచెప్పినా, భయానచెప్పినా, దండించినా అతను నోరు మెదిలేవాడు కాడు. కాని లోపల్లోపల వాడి వంటిమీద పడుతున్న ప్రతిదెబ్బా తనమీద పడుతున్నట్టుగానే బాధపడుతున్నాడని స్పష్టంగా ఆయనముఖం చూస్తే తెలుస్తూనే ఉండేది. అయినా ఏమీ అనేవాడు కాడు.

అప్పుడప్పుడు అమ్మమ్మ వాడ్నిగురించి కన్నీటితో ఏదో చెబుతూండటం తాతయ్య చప్పరించేసి తేలిగ్గా తోసిపారేస్తూండటం మేం గమనిస్తూండేవాళ్ళం.

ఆ తర్వాత కొన్నాళ్ళకి మేమంతా విశాఖపట్నం వెళ్ళిపోయాం. నాన్నకి ఆవూరు బదిలీ అయింది. మమ్మల్ని సాగనంపటానికి తాతయ్య, అమ్మమ్మ స్టేషనుకి వచ్చారు. ఇంకో పదినిముషాలకి బండి కదుల్తుందనగా ఓ తమాషా జరిగింది. అంతవరకూ స్టేషనులో తాతయ్య చెయ్యిపట్టుకుని తిరుగుతున్న వాడల్లా సూర్యం తప్పిపోయి పార్సిలుగదిలో తలుపు చాటున దాక్కుని తాతయ్యని చూసికూడ బయటికి రాకుండా 'తాతయ్యా' అని పిలుస్తూ దాగుడుమూతలాడిన వైనమంతా తాతయ్య బండికదిలేముందు తమాషాగా పెద్దగా నవ్వుతూ చెప్పుకొచ్చాడు.

"ఊరుకోండి. ప్రతాపం బాగా నేఉంది." అని అమ్మమ్మ విసుక్కుంది.

సూర్యం శిలగా నిటారుగా నిలబడి పైచూపులు చూస్తున్నాడు. బండి కదిలిపోయింది.

2

అయిదు సంవత్సరాల తర్వాతమాట. నేను నాలుగోఫారం పాసయి అయిదోఫారంలోకి వచ్చాను. కామాక్షమ్మపిన్నికూతురు పెళ్ళికిఅంతా రాజమండ్రి వెళ్ళాం. నా మనసులో డబ్బుల తాతయ్యని, అమ్మమ్మని, ముఖ్యంగా సూర్యాన్ని చూడాలని మహా తహతహగా ఉంది. ఇదివరకు మల్లే అరుగుమీద పడి ఎగురుతెన్నులు చూడకపోయినా కిటికీవార కూర్చుని వీధి మొగవైపు ఉండి ఉడిగీ చూస్తూనే ఉండేవాడ్ని. డబ్బుల తాతయ్య పరిచయమున్న పిల్లలందరూ పెద్దవాళ్ళయి పోతున్నారు: కామాక్షమ్మ పిన్నికూతురు రుక్మిణికి అప్పుడే పెళ్ళికూడా అయిపోతోంది. మరి కొంతమంది ఆ యీడుపిల్లలు కాపరానిక్కూడా వెళ్ళిపోయారు.ఇలా మా జట్టులో నేనొక్కడ్నే మొగపిల్లల తరఫున తాతయ్యగురించి ఎగురుచూసేవాడ్ని అయిపోయాను. పెళ్ళికూతురు రుక్మిణి వీధిలోకే వచ్చేది కాదు. అది పెద్దాపేరక్కలా పెద్దవాళ్ళమధ్యనే కూర్చుని పెద్ద పెద్ద కబుర్లు చెబుతూండేది.

డబ్బుల తాతయ్య వచ్చాడు. అమ్మమ్మ, సూర్యం కూడా వచ్చారు. కాని ఇదివరలా 'డబ్బుల తాతయ్య వచ్చాడు' అని గెంతుకుంటూ పోవటానికి నాకు సిగ్గేసింది. ఆయన్ని చూడగానే అంత ఉత్సాహమూ వచ్చిందిగాని బయటికి ప్రదర్శించటానికి ఏదో అడ్డుపడినట్టయి 'తాతయ్యా' అని మటుకే పలుకరించాను.

తాతయ్య వెన్నుతట్టి "ఏరా మనవడా? ఉత్తి తాతయ్య అనిపిలిచి ఊరుకున్నావేం?" అన్నాడు.

"డబ్బుల తాతయ్య అని పిలవాలిరా ?" అంది అమ్మమ్మ తాతయ్యకి ఎదురువస్తూను.

సూర్యం బాగా ఎదిగాడు. వాడిలో ఒచ్చిన మార్పల్లా అదొక్కటే అని నేను మొదటి చూపు లోనే పసిగట్టేశాను.

తాతయ్యని పలకరించటానికి వచ్చిన రుక్మిణి వెన కాలే ఒంగి ఒంగి వెళ్ళి ఆమె నిడుపైన పూలజడని పట్టుకొని ఒక్క గుంజు గుంజాడు సూర్యం.

రుక్మిణి 'అమ్మ బాబోయ్!' అంది ఒక్కమాట.

అందరూ అదిరిపడి అటు తిరిగారు.

తాతయ్య వాణ్ని దగ్గరగా తీసుకొని 'తప్పురా వెధవాయి' అంటూ మందలించాడుగాని అమ్మమ్మ ముఖంమీద కత్తివేటుకు నెత్తురుచుక్క లేదు.

కామాక్షమ్మ పిన్ని "ఆరి భడవా ఇంకా అల్లరి మానేడురా" అంటూ నవ్వేసిందిగాని ఆ తర్వాత 'తాడిలా ఎదిగి ఇంకా ఏమిటా పిచ్చపన్లు' అని గొణు క్కోవటం నేను విన్నాను.

సూర్యం నా దగ్గరకు వచ్చాడు. ఎదురుగ్గా కుర్చీ చూపించి కూర్చోమన్నాను. వాడు కుర్చీమీద గొంతు కూర్చుని వెకిలిగా నవ్వుతూ "నీకు దాగుడుమూత లాడటం వచ్చా?" అన్నాడు.

సమాధానం ఏం చెప్పాలో నాకు బోధపడలేదు.

సూర్యం "పోనీ ఎక్కాలు వచ్చా? నాకు అయిదో ఎక్కంవరకూ వచ్చు" అన్నాడు.

దానికీ ఏం చెప్పాలో బోధపడలా.

ఇంతలో తాతయ్య పొడుంపీల్చుకుంటూ అక్క డికి వచ్చాడు. తాతయ్య రాగానే సూర్యం కుర్చీ మీంచి కిందకు ఒక్క గెంతుగెంతి తాతయ్య ఒళ్ళో ఎక్కి కూర్చుని -"చూడు నాన్నా. వీడికి దాగుడు మూతలాడటం రాదుట. ఎక్కాలు చదవటంరాదుట. హి! హి!!" అంటూ నవ్వసాగాడు.

తాతయ్య వాడ్ని యింకా దగ్గరగా తీసు కొంటూ "అది కాదురా పిచ్చినాన్నా. వాడు నీకంటె మంచి ఆటలే ఆడుతాడు. చదువులో కూడా నీకంటె బాగా పై చదువులోకి వెళ్ళాడురా." అన్నాడు.

"పైకంటె ఆకాశం మీదికా?" అంటూ వేళా కోళంగా అనేసి సూర్యం లుడుంగుమని అక్కడ్నించి పారిపోయాడు.

వాడి విషయంలో తాతయ్య ప్రవర్తన నాకు విచిత్రంగా తోచేది. ఆ సందడి సమయంలోకూడా వాడికి ఏ ఇబ్బందీ రాకూడదని తాతయ్య ఉద్దేశ్యం. ఎవరు తిన్నా తినకపోయినా వేళకి వాడి భోజనం అయిపోవాలి. వాడు ఫలానా పదార్థం కావాలంటే అది మడిలో ఉన్నా సరే ఏ ముసలావిడో మడిగట్టు కొని అది వాడిచేతిలో పడెయ్యాల్సిందే. అంతవరకూ వాడెంత ఆగం చేస్తాడో తాతయ్య దానికి రెట్టింపు చేసేస్తాడు.

"ఇంటి దగ్గర ఏం చేసినా బాగుంటుంది. ఇది సందడి సమయం. మనం ఇక్కడ గారంచేస్తే బాగుం డదు. వాడ్ని కాస్త మందలిస్తూండండి. వాడుచేసే పనులు నాకు తలవంపులుగా ఉన్నాయి" అంటూం డేది అమ్మమ్మ.

"పోవే. పిల్లలు అల్లరి చెయ్యకపోతే నువ్వూ నేనూ చేస్తావేమిటి?" అనేవాడు తాతయ్య.

"వాడికంటె చిన్నవాళ్లు ఎలా ఒద్దికగా ఉన్నారో చూడండి. మన ఖర్మకాకపోతే..." అని అమ్మమ్మ వాపోయేది. పెళ్ళయిన మర్నాడు నేను వీధిగదిలోకూచుని పత్రిక చదువుకుంటున్నాను.

ఉన్నట్టుండి మధ్యగదిలోంచి రుక్మిణిగొంతు తారస్థాయిలో వినిపించసాగింది. చప్పున లోపలికి వెళ్ళాను. రుక్మిణి మంచంకమ్మీకి కట్టేసిఉన్న జడని విప్పుకుంటూ సూర్యాన్ని తిట్టిపోస్తూంది. కామా క్షమ్మ పిన్ని రుక్మిణి నోరుమూని "బాగుండదు. తిట్టకు. ఊరుకో." అంది.

అదృష్టవశాత్తు అమ్మమ్మ, తాతయ్య అక్కడ లేకపోవటంవల్ల సూర్యంచేసినపని ఆగం కాలేదు. రుక్మిణి నోరుపారేసుకోవటంతో సూర్యం కిలకిలా నవ్వుకుంటూ పెరట్లోకి పారిపోయాడు. ఎలా తెలి సిందో ఆ నోటా ఆ నోటా ఈ విషయం అమ్మమ్మ చెవినిపడింది. సాయంత్రం పెళ్ళికూతురు జడవెయ్య టానికి దువ్వెన్న తలమీద పెట్టగానే 'అబ్బా!' అంది రుక్మిణి. అదేమని చూడబోతే నిమ్మకాయంత బొప్పి చేతికి తగిలింది.

"అబ్బా ఎంత బొప్పికట్టిందే. ఉండు వాడిపని చెబుతా" అంటూ అమ్మమ్మ శివం పూనినట్టుగాలేచి పందిరిరాటల కెగబాకుతూన్న సూర్యాన్ని చరాచరా కిందకిలాగి నాలుగుదెబ్బలు వేసింది. సూర్యం అమ్మ

మ్మతో పెనుగులాడుతూ ఆవిడ ఖరీదయిన చీర చెరగు పట్టుకుని లాగటంలో అది పరపరా చిరిగిపోయింది. దాంతో ఆవిడ ఆవేశం కట్టలుతెగి కొసకి చేతకానితనంగా మారి కన్నీరు గ్రుక్కుకుంటూ "ఒక చదువూ లేదు. చట్టు బండలూ లేదు. పైగా ఈ వెర్రి అల్లరేవిటిరా?" అంటూ ఆమె గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

సాయంత్రం తాతయ్య వాడ్ని వెనక వేసుకుని "ఎందుకే వాడ్ని కొట్టావుట?" అంటూ అమ్మమ్మని సంజాయిషీ అడిగాడు.

"కొట్టక ముద్దుపెట్టుకుంటారేవిటి. చూడండి. వాడేం చేశాడో" అని అమ్మమ్మ చిరిగిపోయిన చీర పట్టుకువచ్చి చూపించింది.

"ఆ మాత్రానికి వాడ్ని పట్టుకుని అంతంత దెబ్బలు కొడతావా?" అంటూ లేచాడు తాతయ్య.

ఇక ఈ ధోరణి ఎంతవరకూ పోతుందో అమ్మమ్మకి తెలుసు. ఇంతిమందిలోనూ ఆయన చేత దెబ్బలు కూడా తినాల్సి వస్తుందనే పరిస్థితి రాకుండా ముందే జాగ్రత్తపడుతూ "రుక్మిణి నిద్రపోతుంటె దాని జడ మంచం కమ్మీకి కట్టేశాడు. అది లేవబోయి తల మంచంకోడుకు కొట్టుకుని ఇంత బొప్పికట్టింది. ముట్టుకుంటే పుండులా బానపడుతూంది పాపం" అంది అమ్మమ్మ.

తాతయ్య తగ్గిపోయి రుక్మిణిని పలకరించి సూర్యాన్ని మందలించాడు. "ఒరేయ్. ఇల్లాంటి పనులుచేస్తే ఇక నీకు బిళ్ళలు కొనియ్యను. నీకు సినిమాలు చూపించను. తెలిసిందా?" అంటూను.

ఆ మాత్రానికే సూర్యం బావురుమంటూ బాకా ఎత్తాడు.

నాకంటె పెద్దవాడు అలా ఏడుస్తుంటె నాకే సిగ్గనిపించి యివతలకి వచ్చేశాను. లోపల్నించి తాతయ్య వాడ్ని బుజ్జగించటం వినిపించింది.

సూర్యం ఈసరికి కాలేజీ చదువు చదువుతూండాల్సినమాట. వాడి చదువింకా ఎక్కాల స్థాయిలోనే ఉన్నదంటే ఒక్కొక్కప్పుడు వాడ్ని చూస్తుంటే జాలి వేస్తూండేదికూడాను. అమ్మమ్మద్వారా విన్నదేవిటంటే వాడి చదువుకోసం ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేసినా అవి సాగనివ్వకుండా తాతయ్యా వాడూ కలిసి పాడుచేస్తున్నారని. బడికి పంపుతే పంతులు కొడుతున్నాడని వాడ్ని తాతయ్య బడి మానిపించేశాట్ట. ఇంటిదగ్గర ప్రయివేటు పెడితే ఒకపూట చదివీ ఒకపూట చదవకా ఆయన్ని ముప్పతిప్పలు పెట్టి మూడు చెరువుల నీళ్ళు తాగిస్తే ఆయన వేగలేక మానుకున్నాట్ట. ఇంటిముందే ఒకాయన వీధిబడి పెడితే కంటిముందు ఉంటాడు గదా అని అందులో జేర్పిస్తే, చదువులేదు సరికదా చిన్న చిన్న దొంగతనాలు మొదలుపెడితే అవి రుజువయి పంతులుగారే తాతయ్యతో ఇక మీ వాడ్ని నా దగ్గరకు పంపవద్దని చెప్పేశారుట. ఇలా అయిదారు గట్టిప్రయత్నాలని యిద్దరూ కలిసి ధ్వంసం చెయ్యటంతో అమ్మమ్మే వాడికి నాలుగు అక్షరమ్ముక్కలు చెప్పాలని ప్రయత్నించింది గాని అదికూడా సాగలేదు. వాడి చదువు విషయం ఎత్తితే "పోనిద్దూ, వాడే చదువుకుంటాడు. ఇప్పుడు వాడు బి. ఎ. పాసయి నీకు సంపాదించి పొయ్యాలా?" అనేవాట్ట తాతయ్య. ఈ విషయాలన్నీ అమ్మమ్మ కన్నీరు మున్నీరుగా విలపిస్తూనే చెప్పింది. వాడి భవిష్యత్తుగురించి అమ్మమ్మ కున్న ఆందోళన తాతయ్యకెందుకు లేదా అనిపించింది. "అయితే ఆడదాని మాట ఆలకించే దెవరూ? మంచయినా చెడయినా చెప్పింది చెయ్యటానికే గాని చెప్పటానికి ఆడదెవత్తి?" అనికూడా అమ్మమ్మే అంది.

ఈ మారు డబ్బుల తాతయ్యకి మరోక పిల్లలజట్టు పరిచయం అయింది. మేమంతా దూర దూరంగా మసులుతుంటే "మీరంతా పెద్దవాళ్ళయి పోయారుట్రా అప్పుడే? అవున్లే. అందరికంటె నేనే చిన్నవాడ్ని. సరే.. సరే .." అంటూ తాతయ్య తల వూపుతూ నవ్వుతూండేవాడు.

నాకు ఎంతిసేపూ పుస్తకాలు చదవటంతో సరిపోయేది. అన్ని పత్రికలూ పోగుచేసి చదువుతూండేవాడ్ని. తాతయ్య చిల్లరడబ్బులు కుప్పగా ముందుపోసుకుని పిల్లలకి పంచిపెడుతూనే ఉండేవాడు. ఆ చప్పుళ్ళు వింటుంటె చెయ్యి చాపటానికి సిగ్గుగా అనిపించినా తాతయ్య నాకూ ఇస్తే బాగుండునే అనిపించేది. తాతయ్య మా సంగతే పట్టించుకునేవాడు కాడు.

పెళ్ళయిన వారానికల్లా మేం మళ్ళీ విశాఖపట్నం వెళ్ళిపోయాం.

3

నేను ఆనర్సు పూర్తిచేసాను. ఇంకా పైకి చదవాలని ఉందిగాని నాన్న ఒక్కరెక్కమీద సంపా

దించారు. ఇక ఇక్కడితో చాలు అనుకున్నాను. అనువైన ఉపాధ్యాయ పదవికి పోవాలని కాలేజీ లన్నిటికి ధరఖాస్తులు పెట్టుకొన్నాను. క్లాసులో పాసయ్యాను కనక ఏదో ఓ కాలేజీ అవకాశ మిస్తుందని ఎదురు చూస్తున్నా.

రుక్మిణి ఆమె భర్త ఇద్దరు పిల్లలతో విశాఖపట్నం వచ్చింది. ఆవిడ ఆడబడుచు పెళ్ళికని వచ్చింది. రెండు రోజులు మాయింట్లో ఉంది. ఆ మాటా ఆ మాటా చెబుతూంటే డబ్బుల తాతయ్య ప్రసక్తి వచ్చింది.

నేను చదువుతూన్న పుస్తకాన్ని చట్టునమూసి వాళ్ళదగ్గరకు పోయి కూర్చున్నాను.

"తాతయ్య పరిస్థితి మునుపట్లా లేదు పాపం. సంపాదించినన్నాళ్ళూ వెనకా ముందూ చూసుకోకుండా ఖర్చుచేసేశాడు. అమ్మమ్మ మొదట్నించీ చెబుతూనే ఉంది. ఆవిడమాట వింటేనా? రిటైరయ్యాడు. ఒచ్చిన ప్రావిడెండు ఫండుతో చిన్న ఇల్లు మాత్రం కొనుక్కున్నాడు. గృహప్రవేశానికి ఎవర్నీ పిలవలేక పోయానే అని చాలా బాధపడ్డాడు. ఉండటానికి నీడయితే ఉంది, భుక్తిమాట?".

"అయితే సూర్యంచేతి కందలా?"

"అయ్యోరాత. వాడి సంగతే చెప్పుకోవాలి. ఖర్మ!" అంటూ నోరు నొక్కుకుంది రుక్మిణి.

"అదేమిటే అలాగంటావు. వాడు మన లక్ష్మణరావు ఈడువాడు కాదూ? ఎంతవరకూ చదివాడేమిటి?" అంది అమ్మ.

"చదువూ లేదు. చట్టుబండలూ లేదు. తినటం. తిరగటం." అంది రుక్మిణి పిల్లవాణ్ని కాళ్ళమీద వేసుకుని జో కొడుతూను.

"అయితే వాడిక ఎందుకూ పనికిరాడంటావేమిటే?" అంది అమ్మ ఆందోళనగా.

రుక్మిణి నోరు చప్పరించి "అలాగే ఉంది చూస్తుంటే" అంది.

వాడిలా కావటానికి బాధ్యు లెవరో నాకు తెలుసు. రుక్మిణికూడా ఆ మాటే అంది. "పిల్లల్ని అందరం ముద్దు చేస్తాం. అంతగా నెత్తి కెక్కించుకుంటే అలాగే అవుతారు. పిల్లల పెంపకంలో ముద్దు చేసినప్పుడు ముద్దూ చెయ్యాలి. మందలించాల్సినప్పుడు మందలించాలి. పిల్లలకి ఏం తెలుస్తుంది పాపం! మనమే వాళ్ళని ఓ మార్గంలో పెట్టాలి."

ఆఖరికి నేనూ రుక్మిణీకూడా తాతయ్యని విమర్శించేవాళ్ళం అయిపోయాం. ఒకప్పుడు మేం ఇద్దరమూ ఆయన వీపులమీదఎక్కి ఆట్లాడిన వాళ్ళమే. ఆయనదగ్గర డబ్బులుకోసం ఆరాటపడినవాళ్ళమే.

రుక్మిణి ఇంకా చాలా విషయాలు చెప్పింది.

సూర్యాన్ని అమధ్య ఓ వర్క్‌షాపులో చేర్పించారట. చేరినమర్నాడే ఇనపదూలం కాలిమీద వేసుకుని, కాలు విరిగినంతపనయితే షాపుకి వెళ్ళటం మాన్పించేశారట.

"చిన్నప్పట్నించి కాస్త భయభక్తుల్లో పెంచి ఉంటే నలుగురులోపాటే వాడూ నాలుగుముక్కలు నేర్చుకుని బాగుపడేవాడా? నువ్వనట్టు వాణ్ని అనుకుని ఏం ప్రయోజనంలేదే. అంతా మనతప్పు. పాపం! నూరేళ్ళు నెట్టాలి. ఏమయిపోతాడో!" అంటూ వాపోయింది అమ్మ.

4

విజయవాడ కాలేజీవాళ్ళు ఇంటర్వ్యూకి రమ్మనమని ఆహ్వానించారు. చిన్న బెడ్డింగుతో బయల్దేరాను. బయల్దేరేముందు తాతయ్యకు ఓ కార్డుకూడా వ్రాశాను. అనుకున్నట్లుగాను స్టేషన్లో దిగగానే తాతయ్య ప్లాట్‌ఫారంమీద హాజరు! నేను దిగకుండానే గట్టిగా కౌగలించుకుని "ఎంతవాడి వైపోయావురా!" అంటూ వల్లమాలిన అభిమానంతో ఉక్కిరి బిక్కిరి చేసేశాడు. నా మనసంతా ఆర్ద్రభావాలతో నిండిపోయింది. తాతయ్య బాగా కుదించుకుపోయి ఒడిలిపోయాడు. తల బాగా నెరిసిపోయింది.

"పెద్దవాడివి. స్టేషనుకి శ్రమపడి దేనికిరావటం?" అన్నాను, బెడ్డింగు బండివాడికి అందిస్తూ.

"అదేమిటేరా. నా మనసు ఆగుతుందా" అన్నాడు తాతయ్య.

బండి ఇంటికి చేరేసరికి వీధి గుమ్మంలో నిలబడి అమ్మమ్మ ఎదురు చూస్తోంది. "ఒచ్చావా నాయనా. ఎన్నాళ్ళయిందిరా నిన్ను చూసి" అంటూ పలకరించింది.

ఇల్లు కుదుమట్టంగా ఒక చిన్న సంసారం ఉండటానికి అనువుగానే వుంది. చుట్టూ అందంగా మొక్కమోటూ పెంచుకుందుకు విశాలమైన పెరడు కూడా వుంది.

భోజనందగ్గర తాతయ్య తను రిటైరు కావటం, తోటిఉద్యోగులు తనకి ఘనంగా విందు చెయ్యటం, ఈ ఇల్లు కొనటం అంతా వర్ణించి చెప్పుకుపోతున్నాడు.

అమ్మమ్మ వడ్డనచేస్తూంది మధ్య మధ్య తాతయ్య మాటలకి నవ్వుతూను.

ఇంతవరకూ నేను సాహసించి సూర్యం ప్రసక్తి తీసుకురాలేదు. తాతయ్య కూడా ఆ ప్రసక్తి తీసుకురాలేదు. చివరకి నేనే "సూర్యం ఎక్కడికి వెళ్లాడు?" అన్నాను.

ఈ ప్రశ్నలో ఏముందోగాని అమ్మమ్మ ముఖం ముడుచుకుపోయింది. తాతయ్య చేతిలోముద్దచేతిలోనే పట్టుకుని "వాడి సంగతే అడిగావూ? ఒట్టి అప్రయోజకుడై వీధుల వెంట బలాదూరు తిరగటానికి పోయాడు. వాడ్ని నా కొడుకని చెప్పుకుంటే కూడా పరువు తక్కువ." అంటూ మొదలుపెట్టాడు.

అమ్మమ్మ చట్టున పొయ్యిముందునించి తాతయ్య వైపు తిరిగి "ఎందుకలా వాడ్ని ఆడిపోసుకుంటారు. చిన్నప్పుడు నేను చెవిని ఇల్లుకట్టుకుని పోరితే విన్నారూ? గారంచేసి, వాడి చదువుసంగతే పట్టించుకోక వాడ్నిలా చేసింది మీరే. వాడ్నెందుకు తిట్టటం?" అంది.

"ఊ! సర్లెద్దూ. నీకు నేనొకడ్ని దొరికాను. గడి గడీకి ఇలా నువ్వు అంటుంటె నాకెంత కష్టంగా ఉంటుందో నీకు తెలిసినట్టులేదు." అన్నాడుతాతయ్య.

"పదిమంది ముందూ అలా వాడ్ని చులకనచేసి మాట్లాడితే నాకు మటుకు కష్టంగా ఉండదూ?"

"వాడు నీకేకాదు. నాకూ కొడుకే. ఆ విషయం మర్చిపోయినట్టున్నావు" అంటూ తాతయ్య గోడకి చారబడ్డాడు.

"అందుకే కాబోలు వాడ్నిగురించి అంత తేలిగ్గా మాట్లాడుతున్నారు.

తాతయ్య నావైపు తిరిగి "బరితెలా పాతికేళ్ళు పైబడ్డాయి. అక్షరజ్ఞానం లేదు. వేళకి భోజనానికి మటుకు హాజరౌతాడు. నేనా పెద్దవాడ్నై పోతున్నాను. ఎన్నాళ్ళని సంపాదించగలను చెప్పు. సంపాదించగలిగినన్నాళ్ళు సంపాదించాను. ఉండటానికి నీడకోసం ఓ ఇల్లు ఏర్పాటుచేశాను. ఇంకా సంపాదించాలంటే ఒంట్లో శక్తి ఉండద్దూ? ఈ వయసులో తండ్రికి చేదోడువాదోడుగా ఉండి బాధ్యతనెత్తిని వేసుకోవాల్సినమాట. ఇలా పనీపాటూ లేకుండా తింటూ కూర్చుంటే నేను మటుకు ఎక్కడ్నించి తేగలను చెప్పు." అన్నాడు.

అమ్మమ్మ కళ్లు తుడుచుకుంటూ "నాయనా వింటున్నావా? అప్పుడా వరస. ఇప్పుడీ వరస. అప్పుడువాడ్ని పల్లెత్తుమాట అనటానికి వీలుండేదా? కొట్టినంతపని చేసేవారు. ఇప్పుడు ఆ నోటితోనే వాడ్ని ఇలా అంటున్నారు. వాడు వింటే ఎంత బాధపడతాడు చెప్పు." అంది.

"పడితే పడమను. అప్పటికైనా బుద్ధివస్తుందేమో చూస్తాను." నావైపుతిరిగి "నేను గారంచేసి పాడుచేశానంటుందేమిట్రా వాడ్ని. నేను చదువుకోవద్దన్నానా?" అన్నాడు తాతయ్య.

అసలీ ప్రసక్తి ఎందుకు తెచ్చానా అనిపించింది నాకు. నేను గబగబా భోజనం ముగించేశాను. "అబ్బాయ్. బడలికమీద ఉన్నావు. హాయిగా కాసేపు పడుకో" అని అమ్మమ్మ మధ్య గదిలో పక్క వేసింది.

పడుకుని ఆలోచిస్తూ ఉండిపోయాను; అమ్మమ్మ వంటగదిలో చేసే చప్పుళ్లు వింటూను. చిన్నప్పుడు సూర్యాన్ని అంతగా గారంచేసిన తాతయ్య ఇప్పుడెందుకిలా అసహ్యించుకుంటున్నాడు? అమ్మమ్మలో లేనిమార్పు తాతయ్యలోనే ఎందుకు కలగాలి? డబ్బు ఒడుదుడుకులా? వయసుమీరి శక్తి ఉడిగి రాబడి తగ్గిపోయేసరికి ఆదుకునే వయసు ఉన్నా కొడుకు అప్రయోజకుడయాడనే ఆవేదనా? ఆ విషయం తాతయ్యకి ఇప్పుడే తెలిసివచ్చిందా? ఆ దూరదృష్టి ముందే ఉంటే అసలు వ్యవహారం ఇంతవరకు వచ్చేదే కాదుగా. ఇలా ఆలోచిస్తూనే నిద్రపోయాను. తిరిగి నాకు మెలుకువ వచ్చేసరికి అమ్మమ్మ తాతయ్య మాటలు వినిపించాయి. అలా పడుకునే వినసాగాను.

"రాత్రికి ఉత్తిపచ్చడి మెతుకులూ వేసిపెట్టనా. బాగుంటుందా?" అంది అమ్మమ్మ.

"ఒక్కపూట ఎలాగోసద్దుదూ. దగ్గర చిల్లుదమ్మిడి లేదు. రేపు అప్పుపుట్టించుకురావాలి ఎక్కడయినా" అంటున్నాడు తాతయ్య.

"మనలో మనం అయితే ఉన్నదేదో తింటాం. అతను..."

తాతయ్య అడ్డుపడుతూ "సర్లెద్దూ. ఒక్కపూటకి ఫర్వాలేదులే" అంటూ ఇవతలకి వచ్చాడు.

ఆ మాటలు వింటుంటె గుప్పిళ్ళకొద్దీ చిల్లర కోటుజేబులోంచి తీసి ముందు పోసుకుని పిల్లలకి పంచిపెట్టే తాతయ్యేనా ఈ తాతయ్య అనిపించింది. అమ్మమ్మ ఎప్పుడూ ఒకలాగానే ఉంది. సంసారాలు ఎప్పుడూ ఒకలాగే ఉండవు. అందుకనే కాస్త ముందు చూపు అవసరం. "డబ్బు వస్తున్నప్పుడు ఎంత ఖర్చు చేసినా మనకి తెలిసిరాదు. అది లేనినాడు మన అసలు స్వరూపం బయటపడిపోతుంది." అనిమనసులోనే అనుకుని వంటగదివైపు నడిచాను.

మధ్యాహ్నం ఎండ మిట మిట లాడుతోంది. సూర్యం అప్పుడే లోపలికి వస్తూ 'ఏరోయ్' అంటూ బుజం మీద చెయ్యివేసి ఒక్క గుంజు గుంజాడు.

వాడ్ని చూస్తుంటే చిన్నప్పుడు వాడు చేసిన అల్లరంతా గుర్తుకు వచ్చింది.

తాతయ్య హాలులోపల గుర్రుపాడిచి నిద్రపోతున్నాడు. అమ్మమ్మ పెరట్లో బట్టలు ఉతుక్కుంటూంది. సూర్యం కంచం వేసుకుని తానే అన్నం వడ్డించుకుని భోజనం చేస్తూ రారా ఇలా వచ్చి కూర్చో" అంటూ నన్ను పిలిచాడు.

"ఒరేయ్ నువ్వు లెక్చరరు వయితే నాకు ఊరికే చదువు చెబుతావట్రా?" అన్నాడు సూర్యం ఉన్నట్టుండి.

"ఏం? నీకు చదువుకోవాలనిఉందా?"అన్నాను.

"ఆహా! చెబుతావా? అసలు ఎన్నాళ్లు పడుతుందంటావ్?"

"శ్రద్ధగా చదువుకుంటె రెండు మూడు సంవత్సరాల్లో వచ్చేస్తుంది."

"పుస్తకాలకీ వాటికీ డబ్బు బాగా కావాలా?"

"అక్కర్లేదు. పుస్తకాలు నేతెచ్చి పెడతాగా."

అమ్మమ్మ తడిగుడ్డలు బుజానవేసుకుని రొప్పుకుంటూ లోపలికొచ్చి "నన్ను పిలవకపోయావా నాయనా. నేనొచ్చి అన్నం పెట్టేదాన్నిగా." అంది కొడుకుతో.

సూర్యం మాట్లాడకుండా తల వంచుకున్నాడు.

"ప్రతిరోజూ ఇలా వేళాపాళా లేకుండా అన్నంతింటే ఆరోగ్యం పాడయిపోదూ?" అంటూ గొణుక్కుంటూ అమ్మమ్మ బట్టలు ఆరెయ్యటానికి ముందు దొడ్డిలోకి వెళ్ళింది.

సూర్యం భోజనంచేసి ముందు వరండాలోకి పోయి కటికి నేలమీద పడుకున్నాడు. అమ్మమ్మ వాడ్ని సమీపించి ఏదో చెప్పటం వాడు చేతులు వూపుతూ నిర్లక్ష్యంగా గోడవైపుకి వత్తిగిలటం నేను కిటికీలోంచి గమనిస్తూనే ఉన్నా. అమ్మమ్మ తల మొత్తుకుంటూ లోపలికివచ్చి పక్కగుడ్డలు తీసుకుని వాడికివ్వబోయింది. వాడు తిరస్కరిస్తూ అక్కడ్నించి లేచి కొద్ది దూరంగాపోయి పడుకున్నాడు.

సాయంత్రం చల్లబాటువేళ నేను ఊరు చూద్దామని బయల్దేరాను. సూర్యం అంతకుముందే బయటికి వెళ్ళిపోయాడు. చిన్నప్పుడు ఎప్పుడో చూసినపట్నం. ఇప్పుడు బాగా మారిపోయింది. నేను తిరిగి తిరిగి చీకటిపడేవేళకి యింటికి చేరుకున్నాను. తాతయ్య ఇంట్లో లేడు. అమ్మమ్మ వక్కతీ వంటగదిలో కూర్చుని భజన పాటలు పాడుకుంటూంది.

నేను ఆమె ఎదురుగ్గా పీట వేసుకుని కూర్చున్నాను.

అమ్మమ్మ భగ భగ మండే పొయ్యిముందునించి నావైపు తిరిగి "చూస్తున్నావుగా నాయనా ఆ తండ్రీ కొడుకుల వరస. ఈడువచ్చినవాడ్ని అలా అంటుంటె వాడికి అభిమానంగా ఉండదూ? ఇప్పుడిద్దరికి మాటల్లేవు. వాడు ఆ వరండాలోనే గడుపుతున్నాడు. ఇంట్లోకి రాడు. నా కడుపు తరుక్కుపోతోందంటె నమ్మ." అంది.

నేను ఏమనగలను? ‘‘అవు నమ్మమ్మ. అంతా చూస్తూనే ఉన్నా.’’ అనిమటుకు సమాధానం చెప్పాను.

అమ్మమ్మ కంఠం తగ్గించి "పెద్దవారు. ఆయన మీద నేరం చెబుతున్నానని కాదుగాని వాడి విషయంలో ఆయన పద్ధతి మొదట్నించి నాకు నచ్చటం లేదనుకో. ఆయన వల్లనే వాడు ఇలా అప్రయోజకుడయ్యాడు. ఇప్పుడు వాడ్ని ఓ దారిలో పెట్టి వాడి జీవితం మనం కాపాడాలిగాని వాడ్ని పట్టుకుని అడ్డమయిన మాటలూ అంటే ఒరిగేదేవిఁటి? ఆయనధోరణి నాకు భయంగాకూడా ఉంది." అంది.

మసి బారిపోయిన గోడవారగా పైపైకి పోతున్న పొగవైపు చూస్తూ ఈ తాతయ్య మనస్తత్వాన్ని గురించి ఆలోచిస్తూ ఉండిపోయాను. అమ్మమ్మ ఏవేవో తలపులతో కళ్లు చెమర్చుకుంటూ, చీర చెరగుతో వత్తుకుంటూ వంటపనిలో నిమగ్నురాలయిపోయింది.

5

మొన్నాడు ఉదయం నా ఇంటర్వ్యూ పూర్తయింది. తృప్తిగా సమాధానాలిచ్చాను. ఫలితం తర్వాత తెలియబరుస్తామన్నారు. తప్పకుండా సెలక్టవుతాననే ధైర్యం నాకుంది. ఆ ఉత్సాహంతోనే యింటికి వచ్చానుగాని తాతయ్య ముఖం చూసేసరికి అంతా అణిగిపోయింది. తాతయ్య ఎర్రబడిన ముఖంతో అగ్గిరుద్రుడయిపోయి "పోనివ్వవే. వాడెలా ఛస్తే ఎవడిక్కావాలంట. పోతేపోనీ. ఉండి వాడు ఉద్ధరించే దేవిఁటి?" అంటూ అరుస్తున్నాడు.

అమ్మమ్మ కన్నీరు గ్రుక్కుకుంటూ గుమ్మం వార కూచునిఉంది.

నన్ను చూడగానే తాతయ్య "అబ్బాయి. నీతో ఓవిషయం మాట్లాడాలిరా. ఇలా గదిలోకిపోయి కూర్చుందాం పద" అన్నాడు.

గదిలో తాతయ్య దగ్గరగా వచ్చి కూర్చుని "నాన్నతో నాకు ఓ చిన్న ఉద్యోగం ఏదయినా చూసి పెట్టమని చెప్పాలిరా. కనీసం ఏభయిరూపాయిలొచ్చినా చాలు. మరీ మరీ అడిగానని చెప్పు." అన్నాడు.

ఆ ముఖంలో దైన్యం చూడలేక "మళ్ళీ ఉద్యోగం చెయ్యటానికి ఓపిక ఉందా తాతయ్యా?" అన్నాను.

"లేదనుకో. అయినా తప్పదుగా మరి. సంసారం గడవద్దూ?" ఇక నేను మాట్లాడలేకపోయాను. "అలాగే చెబుతాను" అనిమటుకు అన్నాను.

"అయితే ఇంతకీ నీ ఇంటర్వ్యూ సంగతి చెప్ప లేదు. ఏమయింది?"

"మూడువంతులు సెలక్టవుతాననే నానమ్మకం" అన్నాను.

"మంచిదినాయనా. మీ నాన్న అదృష్టవంతుడు" అన్నాడు తాతయ్య.

అవును తాతయ్య దురదృష్టవంతుడే. అయితే అది స్వయంకృతం. తాతయ్య వెళ్ళిపోగానే అమ్మమ్మ గదిలోకివచ్చి "నాయనా ఒక్క సహాయం చేసిపెట్టాలిరా" అంది ఆత్రంగా.

"ఏమిటమ్మమ్మా?"

"అబ్బాయికి తాతయ్యకి మాటామాటావచ్చింది. తాతయ్య వాడ్ని తిట్టకూడని తిట్లన్నీ తిట్టారురా. కొట్టటానికి మీదకికూడా వెళ్ళారు. ఇక మీగుమ్మం తొక్కనంటూ వెళిపోయాడ్రా. కొస్త వాడ్ని వెతికి బుజ్జగించి యింటికి తీసుకురా నాయనా. ఏమయి పోతాడో నాబిడ్డ. మనసు కుళ్ళిపోతోంది నాయనా."

నేను వీధిలోపడి వీధివీధి గాలించసాగాను. ఎక్కడున్నాడని వెతకను? ఇంతపెద్ద పట్నంలో వాడి జాడ ఎలా తెలుసుకోగలగటం? అయినా అమ్మమ్మ తృప్తికోసం వాడ్ని ఎలాగయినా పట్టుకుని యింటికి తీసుకురావాల్సిందే అనే పట్టుదలతో తిరుగుతున్నా.

ఒక పెద్దహోటలుముందు గుంపుగా జనం చేరి వుంటే అక్కడికి వెళ్లాను. జనంమధ్య పద్నాలుగుసంవత్సరాల కుర్రవాడొకడు తల వంచుకుని నిలబడి వున్నాడు. వాడిని దగ్గరికి తీసుకుంటూ ఓస్త్రీ కళ్ళు వత్తుకుంటూంది. హోటలు యజమాని చెబుతున్నాడు. "ఇకనైనా జాగ్రత్తగా పెంచుకోతల్లీ. కుర్రవాడు మంచివాడు. బుద్ధిమంతుడూను. తండ్రి వాడ్ని పట్టుకుని అంతలా హింసిస్తే వాడు ఇల్లువిడిచి పారిపోక ఏంచేస్తాడు? అంతా మనలో వుంటుందమ్మా. అవసరమయితే పిల్లల్ని అందరం మందలించుకుంటాం. మరీ ఇంతచేటు బాదుకుంటే పసివాళ్లు తట్టుకోగలరా?"

అంటూ హితబోధచేసి ఆతల్లీ కొడుకుల్ని ఓ బండి ఎక్కించి పంపించాడు. ఆనోటా ఆనోటా నేనువిన్నది ఆకుర్రవాడ్ని వాడితండ్రి విపరీతంగా హింసించేవాట్ట. భయపడిపోయి తట్టుకోలేక ఆకుర్రాడు పారిపోయి ఈ వూళ్ళో హోటల్లో క్లీనర్ గా చేరాట్ట. ఆతల్లి వూరు వూరూ గాలించుకుంటూ వచ్చి యిక్కడ పట్టుకోడం జరిగింది. అదీకథ.

నిట్టూర్చి అక్కడ్నించి కదిలాను. అమ్మమ్మ ప్రాథేయపూర్వకమైన స్వరం నా చెవిలో మళ్ళీ మళ్ళీ వినిపిస్తోంది.

ఊరివెలపల పాక మధ్యనించి పోతున్నాను. ఎండ భగభగ మంటూంది. కాళ్ళు తీపులు పుడుతున్నాయి. ఒళ్ళంతా ఎండవేడికి కమిలిపోతూంది. నుదురు వత్తుకుంటూ గుట్టలూ మెట్టలూ దాటుకుంటూ మనిషిమనిషినీ పరిశీలిస్తూ సాగిపోతున్నాను. ఆ పసి కుర్రవాడి దీనవదనం, ఆ తల్లి చారికలు కట్టిన ముఖం నా కంటిముందు మెదుల్తున్నాయి. సూర్యం దొరక్కపోతే, వాడు పంతగించి ఇక ఇంటికి రాకపోతే, తాతయ్య మటుకు జీవించగలడా?

మురుగువాసన ముక్కు బద్దలు చేస్తుంటే గబగబా ఆ ప్రదేశాన్నుంచి తప్పుకుని పెద్దవీధిలో కొచ్చిపడ్డాను. మొగలో పెద్దపాకలో వీధిబడి సాగుతోంది. మాస్టరుగారు ఎత్తయిన అరుగుమీద కూర్చున్నారు చుట్టకాలుస్తూను. పిల్లలు గొణగొణ చదువుకొంటున్నారు.

గొడ్డువార పంపుదగ్గర నీళ్ళు తాగుదామని వంగాను. నాలుక పీక్కుపోతోంది. అరుగువారనీడలో పిల్లల మధ్య ఓ పెద్దవ్యక్తి కనుపించాడు. గొంతు తడారిపోతున్నా చప్పున పంపుమీంచి చెయ్యి తీసి పాకలో చొరబడ్డాను.

మాస్టరు కునికిపాట్లు పడుతున్నాడు. పిల్లలు చప్పున పుస్తకాలు, పలకలూమూసి నావైపు వుమానంగా చూస్తూ ఉండిపోయారు.

ఆ వ్యక్తి నన్ను చూసి చేతిలో పుస్తకాన్ని కింద పడేసి తలవంచుకుని వెక్కి వెక్కి ఏడవటం విన్నాను. సూర్యాన్ని పొల్చుకలిగాను.

"సూర్యం. నీ భవిష్యత్తుగురించి నేను హామీ ఇస్తున్నాను. దిగులుపడకు. నీకు చదువు నే చెబుతాను. మంచి ఉద్యోగం నే ఇప్పిస్తాను. నా మాటనమ్ము. రా ఇంటికి పోదాం." అన్నాను. వాడు మాట్లాడలేదు. వాడి చేతిలోంచి జారి క్రిందపడ్డ తెల్ల కాగితాల పుస్తకంతీసుకుని "లెఖ్ఖలుచేస్తున్నావా?" అన్నాను.

సూర్యం అవునన్నట్టుగా తలవూపాడు. మాస్టరుగారు అప్పుడే మేల్కొన్నారు కాబోలు—కళ్ళు నలుపుకుంటూ మావైపు చూడసాగారు అయోమయంగా.